

TREINSTAPPER ETTERBEEK - ZONIËNWOUDE • 19 OKTOBER 2025 • INFO

Onze route: <https://www.routeyou.com/nl-be/route/view/15917609> (18 km, 248 hoogtemeters)

Etterbeek station

Ondanks de naam ligt het station niet in Etterbeek, maar net over de grens in de gemeente [Elsene](#). Hoewel het station dicht bij het centrum van Elsene dan bij dat van Etterbeek lag, werd het station naar Etterbeek genoemd omdat die plaats in het verleden een hogere status had gehad dan het landelijke "gehucht" Elsene. Station Etterbeek werd in gebruik genomen op 25 september 1880. Vlakbij: VUB en ULB.

Flageygebouw

Dit Art Deco gebouw dateert uit de jaren '30 en heeft door zijn ongeëvenaarde akoestische kwaliteiten de bijnaam "de klankfabriek" verworven. Het is een van de eerste radiostudio's ter wereld. De architect Joseph Diongre won in 1934 samen met de klankingenieur Raymond Brillard de architectuurwedstrijd van het NIR. De toen 55-jarige architect slaagde erin esthetiek en technische eisen met elkaar te verzoenen. In 1939 werd het NIR in gebruik genomen en verwierf al snel wereldfaam voor de kwaliteit van de studio's. In 1973 verhuisden de BRT en de RTB naar het nieuwe Reyerscomplex in Schaarbeek. Het gebouw raakte al snel in verval, hoewel het in 1994 beschermd werd en in 1997 door de Unesco op de lijst van meest bedreigde gebouwen ter wereld werd geplaatst. Gelukkig werd het in 1998 gered van de ondergang door een privéorganisatie en vandaag is het een belangrijk cultureel centrum met jazz- en muziekfestivals, concerten, films enz.

Het gebouw ligt als een reuzenpakketboot met mast aangemeerd. Je ziet een doos boven het dak uitsteken. De opkomst van televisie maakte het gebouw ongeschikt voor de VRT. Na een lange periode van leegstand en uiteindelijke renovatie vind je er BRUZZ, de Vlaams-Brusselse media met het weekblad, TV Brussel en de radio, en liggen er in de buurt ook enkele kleinere mediabedrijven en een cultureel centrum, dat beheerd wordt door de NV Flagey

De vijvers van Elsene

In lang vervlogen tijden was deze buurt het moerassige overstromingsgebied van de Maalbeek. De nonnen van de Ter Kameren abdij lieten vier visvijvers aanleggen, waarvan een op de huidige plek aan het Flageyplein. Er ontstond een klein gehucht, Elsene, dat zijn naam ontleende aan de vele elzen die in de natte omgeving groeiden. De bewoners werkten voor de abdijsmolen, sprokkelde hout in het Zoniënwoud en vervoerden het naar de stad. Nu zijn er maar twee vijvers meer over. De Maalbeek is zoals gezegd onder de grond gekanaliseerd. De twee resterende vijvers kregen in 1871 hun huidige romantische vorm. Omdat ze zo langgerekt zijn, doen ze denken aan een voorbij stromende rivier met romantische eilandjes.

Ter Kameren abdij

De Ter Kameren abdij is een oord van rust en groen, omringd door de drukke stad. Op het hoefijzervormige voorplein kan je je vergapen aan de weelde waarin de zusters Cisterciënzerinnen vertoefden. De politiek rustige 18de eeuw zorgde voor zo'n toename van rijkdom dat de abdij zich meer en meer als een wereldlijk oord op de stad ging richten. Vooral het toegangsportaal in Lodewijk XVI-stijl, het ereplein in classicistische stijl en de imposante abdiswoning vallen op. Nochtans richtten de zusters deze abdij in de 13de eeuw net op als reactie tegen de te luxueuze mistoestanden in andere kloosterordes.

Alleen de gotische kerk dateert uit de late middeleeuwen. Probeer er zeker eens binnen te lopen als de poort open is. Aan de rechterkant van de kerk kan je door gesloten deuren de fraaie kloostergang zien.

Tot voor kort was het overgrote deel van de abdij in het bezit van het Ministerie van Defensie, voor de productie van de gedetailleerde landkaarten door het Nationaal Geografisch Instituut. In 2020 werd het complex gekocht door de Fédération Wallonie-Bruxelles. Het wordt onder andere gebruikt als uitvalsbasis voor de Franstalige kunstschool La Cambre.

De GR579 Brussel - Hoei en de GR126 Mariekerke – Brussegem – Membre-sur-Semois lopen doorheen het abtjdomen. Meer over deze Grote Routepaden op het einde van deze info.

Lied van Sotternieënpaleis

Het Palais de la Folle Chanson werd in 1928 gerealiseerd door architect Antoine Courtens. Courtens liep verschillende stages in Parijs, Lyon en Duitsland en volgde tevens een opleiding bij Victor Horta in de periode dat die het Paleis van Schone Kunsten in Brussel bouwde.

In de loop van 1928 zou hij zowel het hotel Haerens als het Palais de la Folle Chanson in Elsene realiseren. Voor dit laatste gebouw maakte hij behendig gebruik van de hoekligging door op de hoek zelf een rotonde te plaatsen die op opvallende wijze bekroond wordt door een stervormig gedeelte met daarop een koepel. De gevels met hun talrijke rijen vensters geven uit op de Generaal Jacqueslaan en op de Lied der Sotternieënlaan, waaraan het gebouw zijn naam dankt. In 1986 werd het appartementsgebouw beschermd als monument.

Villa Empain

Villa Empain werd, in opdracht van de zakenman en mecenas Louis Empain (1908 - 1976) ontworpen door de Zwitserse architect Polak. Het is een meesterwerk van de Art Deco. De jonge baron Empain bewoonde het huis slechts korte tijd. In 1937 schonk hij de villa aan de Belgische staat, met de bedoeling er een kunstmuseum van te maken. De Villa werd in 1943 door de Gestapo gevorderd en kreeg na de oorlog verschillende bestemmingen en bewoners, zoals de Russische ambassade en RTL. In 1990 werd het verlaten en verwaarloosd. Pas sinds 2007 is de villa een beschermd monument en een centrum van culturele en artistieke dialoog tussen de oosterse en westerse cultuur. Er vinden geregeld tentoonstellingen plaats.

Tournay-Solvaypark

Het park Tournay-Solvay draagt de naam van zijn voormalige eigenaren. Dit mooie landgoed met tuinen in Engelse stijl maakte ooit deel uit van het Zoniënwoud en werd ontwikkeld aan het einde van de 19e eeuw. Er zijn opmerkelijke bomen zoals een ceder van Libanon, een indrukwekkende mammoetboom of een prachtige paarse beuk. Aan de andere kant van de vallei, aan de zuidkant van het park, is een boomgaard met verschillende soorten fruitbomen en een gemeenschappelijke moestuin omgeven door een hoge muur waar de tuinbouwactiviteit van de voormalige eigenaren van het park voortduurt.

Als industriemagnaten stonden de Solvays begin 20ste eeuw in voor de bouw van talloze gebouwen in de wijde omgeving, zoals het Hotel Solvay aan de Louizalaan, dat ondertussen tot het Werelderfgoed behoort. Het sobere gebouw hier in Vlaamse neorenaissancestijl dateert uit 1878. In 1980 werd het Tournay-Solvaypark opengesteld voor het grote publiek, maar in 1984 verwoestte een brand het kasteel gedeeltelijk.

Vijver en bronnen in het Tournay-Solvaypark

Langs de vijver die het Tournay-Solvaypark siert, aan dezelfde kant en op slechts een paar meter afstand van elkaar, zijn er drie bronnen die dit water voeden. Zoals veel bronnen bevinden ze zich aan de voet van de vallei, waar een zanderige doorlatende geologische zone samenkomt met een ondoordringbare kleiachtige geologische zone. Het stromende water heeft er in de loop der tijd een soort inzinkingen gegraven, al is het ook mogelijk dat deze zijn ingericht en verbreed door de voormalige eigenaren, wat blijkt uit de aanwezigheid van kleine stenen muurtjes, die tegenwoordig niet erg zichtbaar zijn omdat ze bedekt zijn met vegetatie.

Kluzenaarsvijver langs de Vuylbeek in Watermaal-Bosvoorde

Natte graslanden staan voor grote uitdagingen door de drievoudige mondiale crisis van klimaatverandering, biodiversiteitsverlies en vervuiling, maar ze zijn ook deel van de oplossing.

Draslanden behoren tot de belangrijkste ecosystemen op aarde. Ze zijn een toevluchtsoord voor wilde dieren, ondersteunen 40% van de biodiversiteit wereldwijd, zuiveren vervuiling en slaan belangrijke hoeveelheden koolstof op. Draslanden, zoals moerassen en veengebieden, zijn de stille helden in de strijd tegen de klimaatcrisis omdat ze meer koolstof opslaan dan elk ander ecosysteem. Veengebieden bevatten bijvoorbeeld twee keer zoveel koolstof als alle bossen ter wereld. Bovendien nemen draslanden overvloedig water op en voorkomen ze elders overstromingen en droogte, wat cruciaal is voor gemeenschappen die zich moeten aanpassen aan een veranderend klimaat.

Zoniënwoud

Het Zoniënwoud (*Forêt de Soignes*) is een groot bos, centraal gelegen in België, ten zuidoosten van Brussel. Het is zo'n 4400 hectare groot. Sinds 2017 maken vijf delen van de drie integrale bosreservaten in het Zoniënwoud deel uit van het Unesco-Werelderfgoed Oude en voorhistorische beukenbossen van de Karpaten en andere regio's van Europa. Sinds 2023 maakt het Vlaamse deel van het bos deel uit van het Nationaal Park Brabantse Wouden.

INFO: <https://www.zonienwoud.be/>

Monument voor de boswachters

Een uniek mausoleum. Het lijkt alsof de geesten van het Zoniënwoud zich verzamelden op de plaats van het Monument voor de Boswachters. In een cirkel van stenen monolieten herdenken ze er de verdwijning van 11 boswachters die het leven lieten tussen 1914 en 1918. Richard Viandier, gepassioneerd schilder van het Zoniënwoud, werkte samen met het Water- en Bosbeheer, waarvoor hij verschillende tentoonstellingen realiseerde. Voor deze traditionele 'cromlech' of steencirkel liet hij zich inspireren door Keltische begrafenisrituelen. Deze plek, die op 30 mei 1920 ingehuldigd werd, ademt een bijzondere sfeer uit.

Bosreservaat Zwaenepoel

De Zwaenepoel is UNESCO werelderfgoed. In Europa zijn beukenbossen een deel van ons natuurlijk, geografisch en historisch erfgoed. Nu is het beukenbos als oerbos schaars aan het worden. Maar ooit was Europa rijkelijk bedekt met dit soort habitat. Om dat wegwijnend stuk Europees erfgoed te bewaren, ging men op zoek naar unieke en originele stukken van dat beukenbos-oerbos. Men selecteerde een reeks van 78 beukenbossen in Europa. Eén daarvan in het Zoniënwoud. En nog meer specifiek, de kernzone die we kennen als Bosreservaat Joseph Zwaenepoel in Groenendaal.

Sint-Kornelius kapel Groenendaal

De St.-Kornelius kapel wordt ook gebruikt in de strips van Marc Sleen, zoals je zelf kan bekijken in het Nerocafé in het centrum van Hoelaart. Daar worden de locaties die gebruikt worden in de strips van Marc Sleen in de buurt van Hoelaart tentoongesteld. Nero deelt zelfs mee dat Sint-Kornelius of Sint-Cornelius de patroonheilige van de sport is.

Kasteel van Groenendaal

De oorsprong van de augustijnenpriorij van Groenendaal gaat terug tot 1343. Vanuit een kluis, reeds vermeld in 1304, groeide het uit tot een heuse priorij. Jan van Ruusbroec was één van de 14de-eeuwse bewoners. In 1783 wordt de priorij door Jozef II opgeheven, onder de Franse bezetting werd ze verbeurd verklaard. Het grootste deel van de gebouwen werd in 1825 gesloopt. De priorijhoeve, de onderbouw van de priorijkerk (nu een schuur) en het voormalige priorshuis (het latere kasteel van Groenendaal) werden gevrijwaard van de sloop.

GR579 – INFO: <https://www.trekkings.be/gr579.html>

GR126 – INFO: <https://gsentiers.be/topo-guides/59-gr-126-brusse-gem-bruxelles-namur-dinant-membre-sur-semois.html>

Streek-GR Groene Gordel – INFO: <https://www.groteroutepad.nl/streek-gr-groene-gordel>